

OPETUSHALLITUS

MAAHANMUUTTAJIEN KOULUTUS SUOMESSA

SISÄLLYS

Yleistä	3
Suomen koulutusjärjestelmä	5
Esiopetus	6
Perusopetus	8
Valmistava opetus	8
Lisäopetus	8
Lukiokoulutus	10
Suomi tai ruotsi toisena kielenä	11
Nuorten valmentava koulutus	13
Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen suorittaminen aikuisena	13
Ammatillinen koulutus	13
Ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava koulutus	14
Oppisopimuskoulutus	15
Yhteishaku	16
Ammattikorkeakoulut	20
Yliopistot	23
Vieraskielinen opetus	24
Ammatillinen aikuiskoulutus	24
Työvoimakoulutus	27
Aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutus	28
Suomen ja ruotsin kielen kurssit	31
Muuta koulutustarjontaa aikuisopiskelijoille	31
Ulkomaisten opintojen ja tutkintojen tunnustaminen ..	31
Ulkomaalaisen opiskelijan oleskelulupa	32
Ulkomaalaisen opintotuki	33
Kielitaidon testaus	35
Viranomaiset ja yhteystahot	37

YLEISTÄ

Maahanmuuttajien koulutuksen tavoitteena on antaa Suomeen muuttaville valmiuksia toimia tasavertaisina jäseninä suomalaisessa yhteiskunnassa. Maahanmuuttajille pyritään antamaan yhtä hyvät mahdollisuudet koulutukseen kuin muille suomalaisille. Suomessa vakinaisesti asuvalla

oppivelvollisuusikäisellä (7–17-vuotiaalla) maahanmuuttajalla on oikeus samaan peruskoulutukseen kuin suomalaisillakin. Aikuisten maahanmuuttajien työelämässä tarvitsema koulutus sekä jo hankitun ammattitaidon säilyminen pyritään turvaamaan. Tavoite on, että ulkomailla suoritetut tutkinnot, opinnot ja työkokemus ovat pohjana koulutuksen suunnittelulle ja

täydentämiselle Suomessa. Kaikenikäisille maahanmuuttajille järjestetään suomen tai ruotsin kielen opetusta. Samalla heitä tuetaan oman äidinkielen ja kulttuuri-identiteettinsä säilyttämisessä. Maahanmuuttajilla tarkoitetaan pakolaisia, siirtolaisia, paluumuuttajia ja muita ulkomaalaisia sekä eräissä yhteyksissä myös turvapaikanhakijoita.

YHDENVERTAISUUSLAKI

Suomessa on voimassa yhdenvertaisuuslaki (L21/2004). Sen tarkoituksena on turvata ja edistää yhdenvertaisuutta yhteiskunnassa. Laissa kielletään ikään, etniseen ja kansalliseen alkuperään, kieleen, uskontoon, vakaumukseen, mielipiteeseen, terveydentilaan, vammaisuuteen sekä sukupuoliseen suuntautumiseen perustuva syrjintä. Lakia sovelletaan työelämän lisäksi myös koulutukseen.

SUOMEN KOULUTUSJÄRJESTELMÄ

Suomessa on yleinen oppivelvollisuus. Oppivelvollisen on osallistuttava perusopetukseen, jonka oppimäärä on laajuudeltaan yhdeksänvuotinen, tai hänen on muulla tavoin saatava

perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot. Perusopetuksen jälkeen voi opiskella lukiossa tai ammatillisessa oppilaitoksessa. Tämän jälkeen voi vielä jatkaa opintoja ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa. Aikuisille on erilaisia vaihtoehtoja hankkia perusopetusta tai lukiokoulutusta. He voivat hankkia ammatillista koulutusta myös näyttötutkintojen kautta.

Suomessa on kaksi virallista kansalliskieltä: suomi ja ruotsi. Ruotsia äidinkielenään puhuu noin 6 % suomalaisista. Suomessa on suomenkielisiä, ruotsinkielisiä ja vieraskielisiä oppilaitoksia.

Suomessa pyritään siihen, että kaikilla on tasavertaiset mahdollisuudet koulutukseen. Perusopetus, lukio-opetus, ammatillinen opetus, yliopisto-opetus ja opetus ammattikorkeakou-

luissa on maksutonta. Perusopetuksessa myös kouluateriat, oppimateriaalit, koulumatkat ja oppilashuolto ovat maksuttomia. Lukioissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa tarjotaan myös maksuton ateria päivittäin, mutta oppikirjat on itse ostettava. Erityiskouluissa (esimerkiksi kansainväliset koulut) lukukausimaksut saattavat olla korkeatkin.

Yliopistoissa opiskelija maksaa ylioppilaskunnan lukukausimaksun, jolla hän saa edullisia terveydenhoitopalveluja ja aterioita sekä monenlaisia opiskelija-alennuksia, esimerkiksi halvempia matka- ja teatterilippuja. Yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa oppimateriaalit ja ruokailu maksetaan itse.

ESIOPETUS

Lapsella on oikeus esiopetukseen pääsääntöisesti vuotta ennen kuin hänen oppivelvollisuutensa alkaa eli sinä vuonna kun lapsi täyttää kuusi vuotta. Kunnilla on velvollisuus järjestää esiopetus kaikille esiopetukseen oikeutetuille lapsille. Kunta päättää esiopetuksen järjestämispaikasta, joka voi olla koulu, päiväkotitai perhepäivähoitopaikka. Esiopetus on oppilaille maksutonta ja esioppilailla on oikeus samoihin opintososiaalisiin etuihin kuin perusopetuksen oppilailla. Esiopetusta tulee antaa vähintään 700 tuntia vuodessa. Esiopetuksen

keskeisenä tehtävänä on edistää lapsen suotuisia kasvu-, kehitys- ja oppimisedellytyksiä ja tukea lapsen persoonallisuuden kehittymistä.

Esiopetusikäisten maahanmuuttajien opetus on mahdollista järjestää muun esiopetuksen yhteydessä, perusopetuksen valmistavana opetuksena tai näiden yhdistelmänä.

Lisätietoja:

- kuntien sosiaali- ja koulutoimi

PERUSOPETUS

Perusopetuksen oppimäärä on laajuudeltaan yhdeksänvuotinen. Suomessa vakinaisesti asuvat lapset, myös ulkomaan kansalaiset, ovat oppivelvollisia. Oppivelvollisuus tarkoittaa perusopetuksen oppimäärän suorittamista. Oppivelvollisuus alkaa sinä vuonna, jona lapsi täyttää 7 vuotta. Se päättyy, kun oppivelvollisuus on suoritettu tai kun oppivelvollisuuden alkamisesta on kulunut 10 vuotta.

Yleensä ulkomailta tuleva lapsi sijoitetaan ikäänsä sekä tietojan ja taitojan vastaavalle luokalle. Hänen on mahdollista saada suomen/ruotsin opetusta erityisen maahanmuuttajille tarkoitettun oppimäärän mukaan (katso s. 11). Koulut järjestävät mahdollisuuksiensa mukaan maahanmuuttajaoppilaille tukiovetusta eri oppiaineissa. Tukiovetusta voidaan antaa eri oppiaineissa myös oppilaan äidinkielellä. Kunnat voivat järjestää maahan-

muuttajalapsille myös oman äidinkielen opetusta.

Perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa opetetaan uskontoa sen uskontokunnan mukaan, johon oppilaiden enemmistö kuuluu. Oppilaalla on oikeus saada oman uskontokuntansa mukaista opetusta, jos kyseiseen uskontokuntaan kuuluvia oppilaita on vähintään kolme ja vanhemmat pyytävät opetuksen järjestämistä.

Kouluruokailussa otetaan huomioon oppilaiden erikoisruokavaliot.

Perusopetuksessa oppilaille annetaan yleissivistävä pohjakoulutus. Perusopetuksen jälkeen he voivat hakeutua jatkokoulutukseen: lukio- tai ammatilliseen koulutukseen tai suoraan työelämään.

VALMISTAVA OPETUS

Oppivelvollisuusikäisille ja esiopetusikäisille maahanmuuttajalapsille

voidaan antaa perusopetukseen valmistavaa opetusta. Sen tavoitteena on tukea oppilaiden tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan sekä antaa tarvittavat valmiudet perusopetukseen siirtymistä varten.

Valmistavassa opetuksessa oppilaalle annetaan opetusta perusopetuksen oppiaineissa oppilaan opinto-ohjelmassa tarkemmin määritellyllä tavalla.

Opetuksessa otetaan huomioon, että oppilaat ovat iältään, oppimisvalmiuksiltaan ja oppimistaustaltaan erilaisia.

LISÄOPETUS

Kunta voi järjestää lisäopetusta perusopetuksen suorittaneille nuorille. Lisäopetus kestää yleensä vuoden, ja sen aikana nuori voi vahvistaa valmiuksiaan jatkaa ammatillisissa opinnoissa tai lukiossa.

LUKIOKOULUTUS

Lukion voi suorittaa 2-4 vuodessa. Lukio tähtää ylioppilastutkintoon. Maahanmuuttajaopiskelija voi suorittaa ylioppilastutkinnossa suomen- tai ruotsinkielisille tarkoitetun äidinkielen kokeen sijasta suomi tai ruotsi toisena kielenä -kokeen.

Lukiossa oppikirjat ja koulutarvikkeet maksetaan itse. Opetus, ruokailu ja oppilashuolto ovat maksuttomia. Opiskelijoiden erikoisruokavaliot otetaan huomioon. Opiskelijoille voidaan järjestää oman äidinkielen opetusta ja tukiopetusta eri oppiaineissa. Uskonnonopetusta järjestetään samaan tapaan kuin peruskoulussa (katso s. 8).

Lukioon voidaan ottaa opiskelijaksi henkilö, joka on saanut peruskoulun päättötodistuksen tai muutoin hankkinut sitä vastaavat tiedot. Lukioon kuten muihinkin perusopetuspohjaisiin oppilaitoksiin haetaan yhteishaussa. Lukio-opiskelijoiden valinta perustuu aikaisempaan koulumenestykseen. Ulkomaisella todistuksella haetaan lukiopaikkaa yhteishaun aikana suoraan lukiosta. Lukion voi suorittaa myös yksityisoppilaana tenttimällä.

Lisätietoja:

- kuntien koulu- tai opetusvirastot
- lukiot

SUOMI TAI RUOTSI TOISENA KIELENÄ

Suomen tai ruotsin kielen opetuksen ja maahanmuuttajan oman äidinkielen opetuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaan monikulttuurista identiteettiä ja rakentaa pohjaa toiminnalliselle kaksikielisyydelle. Tämä tarkoittaa sitä, että suomen tai ruotsin kieli toimii opiskelijan ensisijaisena opiskelukielenä. Sen rinnalla pyritään kaikin tavoin kehittämään ja tukemaan opiskelijan oman äidinkielen taitoa. Maa-

hanmuuttajataustaiselle oppilaalle opetetaan perusopetuksessa ja lukio-opetuksessa suomea tai ruotsia toisena kielenä, mikäli hänen suomen tai ruotsin kielen taitonsa ei ole äidinkieleltään suomenkielisen tasoinen kaikilla kielitaidon osa-alueilla.

Opetussuunnitelman perusteissa suomi tai ruotsi toisena kielenä ei ole itsenäinen oppiaine, vaan se on yksi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimääristä. Jos koulussa ei erillistä suomi tai ruotsi toisena kielenä -opetusta järjestetä, oppilas osallistuu

äidinkielen ja kirjallisuuden tunneille ja opetusta eriytetään maahanmuuttajaoppilaan tarpeiden mukaisesti. Toisen kielen opetus voidaan järjestää osana koulun opetusta, koulun tukiopetusresurssin turvin tai erillisen valtionavustuksen avulla. Suomen tai ruotsin kielen opetus ei kuitenkaan rajoitu vain kielitunneille, vaan kaikki koulussa annettava opetus tukee sitä.

Lisätietoja:

- kuntien koulu- tai opetusvirastot
- oppilaitokset

NUORTEN VALMENTAVA KOULUTUS

Perusopetuksen jälkeen nuoret maahanmuuttajat voivat valmistautua jatko-opintoihin joko perusopetuksen lisäluokilla tai muissa valmentavissa ryhmissä. He voivat osallistua myös erilaisiin yleissivistäviin opintoihin aikuisoppilaitoksissa. Lisäksi maahanmuuttajille järjestetään ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavaa koulutusta (katso s. 14).

Lisätietoja:

- kuntien koulu- ja opetusvirastot
- oppilaitokset

PERUSOPETUKSEN JA LUKIOKOULUTUKSEN SUORITTAMINEN AIKUISENA

Perusopetuksen tai lukion oppimäärän voi suorittaa myös aikuisena aikuislukiossa, kansanopistossa tai

nuorten lukion aikuislinjalla. Opiskelija voi suorittaa koko perusopetuksen oppimäärän, joitakin oppiaineita tai niiden osia kursseina tai korottaa perusopetuksen päättötodistuksen arvosanoja. Opiskelija voi myös suorittaa lukion oppimäärän, suorittaa ylioppilastutkinnon tai sen osia, suorittaa lukiokursseja tai korottaa lukion päättötodistuksen arvosanoja.

Koulutus on tarkoitettu yli 18-vuotiaille. Aikuislukiossa peruskoulu suoritetaan 2–3 vuodessa ja lukio 2–4 vuodessa. Kansanopistossa peruskoulun voi suorittaa yhdessä vuodessa. Haku tapahtuu suoraan oppilaitoksiin, joista saa tarkat tiedot ja hakuajat. Oppimateriaalit ja aineopiskelu ovat maksullisia, koko oppimäärän suorittaminen on opiskelijalle maksutonta.

Lisätietoja:

- kuntien koulu- tai opetusvirastot
- aikuislukiot
- kansanopistot

AMMATILLINEN KOULUTUS

Maahanmuuttajat voivat opiskella ammatillisissa oppilaitoksissa ja suorittaa ammatillisen perustutkinnon. Tutkinnon laajuus on 120 opintoviikkoa, ja sen suorittaminen kestää 3 vuotta. Koulutusta järjestetään ammatillisissa oppilaitoksissa, ammatillisissa aikuiskoulutuskeskuksissa, kansanopistoissa ja oppisopimuskoulutuksena. Ammatillisen perustutkinnon suorittamisen jälkeen voi hakea opiskelemaan yliopistoihin ja ammatikorkeakouluihin.

Ammatillisen peruskoulutuksen tavoitteena on antaa opiskelijalle laaja ammattisivistys ja työelämässä tarvittava ammatillinen pätevyys. Opintoihin kuuluu ammatillisten opintojen lisäksi jonkin verran yleissivistäviä opintoja. Niitä ovat kielet, matematiikka, fysiikka ja kemia, yhteiskunta-, yritys- ja työelämä-tieto sekä taide ja kulttuuri. Kaikkiin tutkintoihin kuuluu vähin-

tään puolen vuoden työssäoppimisen jakso. Se on työpaikoilla tapahtuvaa ohjattua opiskelua. Ammatillisessa koulutuksessa otetaan erityisesti huomioon työelämän tarpeet.

Ammatilliseen peruskoulutukseen voi hakea, kun on suorittanut peruskoulun tai sitä vastaavan koulutuksen. Myös ylioppilaita voidaan valita koulutukseen. Ylioppilaiden opiskeluaika ammatillisessa koulutuksessa on hieman lyhyempi. Ammatilliseen koulutukseen haetaan yhteishaussa. Jos hakijalla ei ole suomalaisen koulun päättötodistusta, hänet voidaan valita joustavassa valinnassa (katso kohta ”Yhteishaku”). Hakijoille ei ole ikärajaa, eikä ulkomaan kansalaisuus ole este valinnalle. Koulutuksen järjestäjä voi arvioida hakijan kielitaitoa kielikokeella tai haastattelulla. Samalla selvitetään opiskelijan mahdollisuuksia selviytyä opinnoista.

Maahanmuuttajien opetus voidaan järjestää joustavasti. He voivat opiskella suomen tai ruotsin kieltä toisena

kielenä. Ne opinnot korvaavat äidinkielen opinnot. Vieraskieliset opiskelijat voivat saada myös opetusta omassa äidinkielessään. Joissakin ammatillisissa oppilaitoksissa voidaan antaa maahanmuuttajille tukiopetusta.

Ammatillinen peruskoulutus on maksutonta, samoin kouluruokailu ammatillisissa oppilaitoksissa. Jos oppilaitoksella on asuntola, asuminen siinä on maksutonta. Opiskelumateriaalit maksetaan itse.

AMMATILLISEEN PERUSKOULUTUKSEEN VALMISTAVA KOULUTUS

Ennen ammatillista peruskoulutusta maahanmuuttaja voi osallistua valmistavaan koulutukseen. Valmistava koulutuksen laajuus on 20–40 opintoviikkoa, ja se kestää puolesta vuodesta yhteen vuoteen. Valmistavan koulutuksen tavoitteena on parantaa opiskelijan kielitaitoa ja muita amma-

tillisissa opinnoissa tarvittavia valmiuksia ja elämänhallintaa. Valmistavassa koulutuksessa opiskellaan suomen tai ruotsin kieltä sekä matemaattisia ja yhteiskunnallisia aineita. Samalla tutustutaan eri ammatteihin ja ammatilliseen opiskeluun. Opiskelijoille tehdään henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.

Valmistava koulutus on yhteishaun ulkopuolella, eli oppilaitoksiin haetaan suoraan. Opiskelijat voivat saada normaalia opintotukea ja koulumatkatukea. Jos valmistava koulutus sisältyy opiskelijan kotoutumissuunnitelmaan, hän voi saada opintotuen sijaan kotoutumistukea.

Lisätietoja:

- ammatilliset oppilaitokset
- kuntien koulu- tai opetusvirastot
- työvoimatoimistot

OPPIOPIMUSKOULUTUS

Ammatillista koulutusta voi saada myös oppisopimuskoulutuksena. Se sisältää teoriaopintoja oppilaitoksessa ja varsinaista ammattiin opiskelua työpaikalla. Oppisopimus on opiskelijan ja työnantajan välinen määräaikainen työopimus. Työntantaja maksaa opiskelijalle työn opetuksen ajalta työehtosopimuksen mukaista palkkaa. Opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen opiskeluohjelma, jossa otetaan huomioon opiskelun tavoitteet ja opiskelijan lähtökohdat sekä elämäntilanne.

Maahanmuuttajalle voidaan järjestää ennen oppisopimuksen solmimista valmistavaa koulutusta tai muita kielitaitoa parantavia tukiopintoja.

Oppisopimuksena voi suorittaa samoja perustutkintoja kuin ammattioppilaitoksissakin. Osaaminen osoitetaan näyttötutkinnoissa. Oppisopimuskoulutuksessa voi hankkia myös ammatillista lisäkoulutusta eli

suorittaa ammattitutkintoja ja erikoisammattitutkintoja. Myös tutkinon osien suorittaminen oppisopimuksessa on mahdollista. Korkeakouluopintoja ei voi suorittaa oppisopimuskoulutuksena. Opiskelijaksi voi hakea 15 vuotta täyttänyt henkilö. Ammatillisessa peruskoulutuksessa oppisopimuskoulutus kestää 1–3 vuotta. Sen pituus riippuu opiskelijan aikaisemmasta koulutuksesta ja työkokemuksesta. Koulutus ammatti- ja erikoisammattitutkintoihin kestää yleensä 1–1,5 vuotta. Tietyissä tilanteissa työnantajalla on mahdollisuus saada oppisopimusopiskelijaa varten työllistämistukea.

Oppisopimuskoulutukseen hakemisessa auttaa paikkakunnan työvoimatoimisto ja lähin oppisopimuskoulutuksen järjestäjä.

Lisätietoja:

- www.oppisopimus.net
- työvoimatoimistot
- ammatilliset oppilaitokset

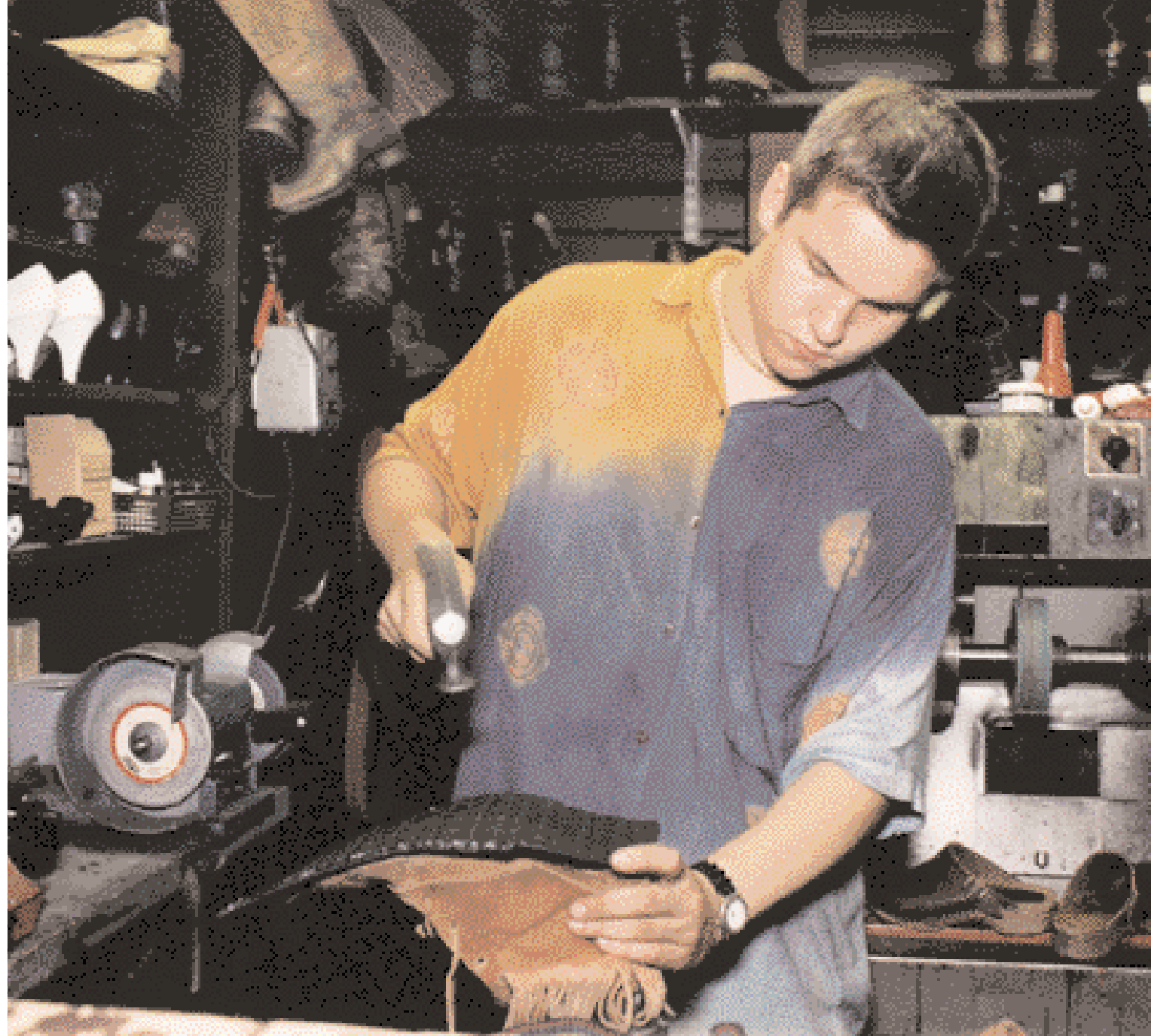
YHTEISHAKU

Ammatillisen koulutuksen ja lukio-koulutuksen yhteishaun kautta pyritään

- päivälukioihin
- perusopetuspohjaisiin ammatillisiin perustutkintoihin
- lukion oppimäärän tai ylioppilastutkinnon suorittaneiden aloituspaikoille perusopetuspohjaisissa ammatillisissa perustutkinnoissa
- osaan kotitalousopetuksesta (talouskoulu)
- osaan kansanopistojen koulutuksesta.

Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteishaussa haetaan yhdellä hakulomakkeella, jossa voi esittää viisi hakutoiveita kiinnostuksen mukaisessa järjestyksessä. Hakutoivejärjestystä ei voida muuttaa hakujan jälkeen.

Lukioiden opiskelijavalintaan vaikuttaa perusopetuksen (peruskoulu) tai sitä vastaavan aikaisemman oppimäärän päättötodistuksen lukuainei-

den keskiarvo. Myös pääsy- ja soveltuvuuskokeita voidaan käyttää. Joissakin lukioissa muu koulutus, harrastustoiminta tai muut lisänäytöt voidaan ottaa huomioon opiskelijavalinnassa.

Ammatillisten perustutkintojen opiskelijavalinnassa annetaan valintapisteitä perus- tai lisäopetuksen oppimäärän suorittamisesta hakuvuonna, yleisestä koulumenestyksestä, painotettavista arvosanoista (ei koske ylioppilastasoisia hakijoita), yleisestä työkokemuksesta, ensimmäisestä ja toisesta hakutoiveesta sekä mahdollisista pääsy- ja soveltuvuuskokeista. Lisäksi hakija saa kaksi lisäpistettä pyrkiesään koulutukseen, jossa ensisijaisista pyrkijöistä on alle 30 % samaa sukupuolta kuin hakija.

Koulutuksen järjestäjä voi erityisen syyn perusteella ottaa ammatilliseen koulutukseen enintään 30 % opiskelijoista pistejärjestyksestä riippumatta ns. joustavan valinnan kautta. Tällainen syy voi olla esimerkiksi

koulutodistusten vertailuvaikeus. Mikäli hakijalla on muu kuin suomalainen päättötodistus, tulisi hänen hakea joustavassa valinnassa. Joustavaa valintaa sovelletaan yhteishakujärjestelmän automaattisessa tietojenkäsittelyssä vain hakijan ensimmäisen hakutoiveen osalta.

Koulutuksen järjestäjä voi lisäksi järjestää kielikokeen niille hakijoille, joiden äidinkieli on muu kuin opetuskieli.

Yhteishaun hakulomake palautetaan hakijan kotiläänin lääninhallituksen yhteishakupalveluun. Yhteishaku järjestetään kaksi kertaa vuodessa, keväällä ja syksyllä.

Tanssi-, musiikki- ja liikunta-alan koulutus sekä aikuisten ja vieraskielinen koulutus eivät kuulu yhteishakuun.

Lisätietoja:

- Koulutusopas
/ruotsinkielinen versio:
Utbildningsguiden
- Lääninhallitukset
- Läänikohtaiset hakuohjeet
- Ammatillisen – ja lukiokoulutuksen valtakunnallinen yhteishakuohje (syksyn yhteishaku)
/ruotsinkielinen versio: riksfattande ansökningsanvisningar för gemensam ansökan till yrkes- och

gymnasieutbildning (gemensam ansökan på hösten)

- **www.oph.fi** (Opiskelijapalvelut => Hakeminen koulutukseen => Hakeminen ammatilliseen ja lukiokoulutukseen)
/ruotsinkielinen versio:
- **www.utbildningsstyrelsen.fi** (Studietjänster => Ansökan till utbildning => Ansökan till yrkes- och gymnasieutbildning)
/englanninkielinen versio:
- **www.oph.fi/english** (NBE Sites in English => How to apply to education in Finland => General upper secondary and vocational upper secondary education)

AMMATTIKORKEAKOULUT

Ammattikorkeakoulussa suoritetaan ammatillisipainotteisia korkeakoulututkintoja. Koulutus on käytännöllisesti suuntautunutta, työelämäläheistä. Kokopäiväopiskeluna tutkinnon suorittaminen kestää 3,5–4,5 vuotta.

Osasuorituksia ammattikorkeakoulututkinnosta voi opiskella avoimessa ammattikorkeakoulussa, jonne ei ole pohjakoulutusvaatimuksia. Aikuisille on tarjolla sekä tutkintoon johtavaa koulutusta että erikoistumisopintoja. Ammattikorkeakoulussa on myös mahdollista suorittaa jatko-tutkinto.

Useimmat ammattikorkeakoulut järjestävät tutkintoon johtavaa koulutusta myös englanniksi. Ruotsinkielistä koulutusta on tarjolla kuudessa ammattikorkeakoulussa. Ammattikorkeakoulu voi testata sellaisten hakijoiden kielitaidon, joiden äidinkieli on eri kuin koulutusohjelman opetuskieli.

Ammattikorkeakouluopintoihin käy pohjakoulutukseksi lukio tai ammatillinen koulutus sekä näitä vastaavat ulkomaiset opinnot. Alle kolmivuotinen ammatillinen tutkinto antaa kelpoisuuden hakea vain tutkintoa vastaavalle alalle.

Opiskelijaksi voidaan hyväksyä myös muu hakija, jolla ammattikorkeakoulu katsoo olevan riittävät

tiedot ja taidot opintoja varten, vaikka hakukelpoista tutkintoa ei ole. Tätä kutsutaan erikoistapausvalinnaksi. Siinä hakijat valitaan pelkän valintakokeen perusteella.

Erikoistapausvalinnassa voi hakea myös silloin, kun tutkinnosta puuttuu kaikki aiempaa koulumenestystä osoittavat, opiskelijavalintaperusteissa vaaditut arvosanat. Tällaisia ovat esimerkiksi näyttökokein suoritettut ammattitutkinnot ja ulkomaiset tutkinnot, joiden arvosanoja tai todistusta ei voi verrata suomalaisiin vastaaviin.

HAKEMINEN AMMATTIKORKEAKOULUUN

Ammattikorkeakouluun haetaan valtakunnallisessa ammattikorke-

koulujen yhteishaussa maalis-huhtikuussa ja syys-lokakuussa. Koulutukseen voi hakea koko maassa yhdellä hakemuksella ja esittää neljä hakutoivetta.

Hakulomake täytetään internetissä osoitteessa www.amkhaku.fi tai lähetetään paperilomake ensimmäisenä hakutoiveena olevan ammattikorkeakoulun hakutoimistoon.

Vieraskielinen ja aikuiskoulutus eivät kuulu yhteishakuun. Niihin saa hakulomakkeita ammattikorkeakouluista. Samoin yhteishaun ulkopuolella ovat Högskolan på Åland ja Poliisiammattikorkeakoulu.

VAIN YKSI KORKEAKOULUPAIKKA LUKUVUODESSA

Opiskelija voi ottaa vastaan vain yhden korkeakoulupaikan samana lukuvuonna alkavasta koulutuksesta. Keskeinen rajaus on nimenomaan lukuvuosi (1.8.–31.7.), jona koulutus alkaa: säännös ei estä ottamasta vastaan toista korkeakoulututkintoon johtavaa opiskelupaikkaa jonain muuna lukuvuonna alkavasta koulutuksesta. Tämä ei koske Poliisiammattikorkeakoulua, Maanpuolustuskorkeakoulua eikä Högskolan på Ålandia.

Lisätietoja:

- Ammattikorkeakoulujen hakutoimistot ja hakijan oppaat

- Opetushallituksen Ammattikorkeakouluopinnot – Yrkeshögskolestudier -yleisopas ja valtakunnallinen Ammattikorkeakoulujen valintaopas – Yrkeshögskolornas urval.
- Opetushallituksen kotisivuilla www.oph.fi kohdassa Opiskelijapalvelut on tietoa koulutukseen hakemisesta ja opiskelijavalinnasta. Samassa osoitteessa on sähköiset versiot kaikista Opetushallituksen oppaista.
- Nettihaku ammattikorkeakouluun: www.amkhaku.fi
- Ammattikorkeakoulujen kotisivuille pääsee osoitteessa www.arene.fi.
- Avoimesta ammattikorkeakoulutuksesta tiedotetaan osoitteessa www.avoinamk.fi.

YLIOPISTOT

Yliopistoilla tarkoitetaan tiede- ja taidekorkeakouluja. Yliopistojen tutkintorakenne uudistuu lähes kaikilla koulutusaloilla 1.8.2005 alkaen, mikä tarkoittaa sitä että muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta tutkinnoista tulee kaksiportaisia: opiskelijat suorittavat ensin alemman korkeakoulututkinnon ja jatkavat vasta sen jälkeen ylempään korkeakoulututkintoon. Alempaa korkeakoulututkintoa kutsutaan useimmiten kandidaatin tutkinnoksi ja ylempää maisterin tutkinnoksi. Lääketieteessä ja hammaslääketieteessä alempaa välitutkintoa ei ainakaan toistaiseksi oteta käyttöön.

Avoimien yliopisto-opetus on avoina kaikille, pohjakoulutuksesta riippumatta. Avoimessa yliopistossa voi opiskella yliopistollisia opintokokonaisuuksia, tutustua yliopisto-opintoihin tai opiskella harrastuksen vuoksi. Mikäli hakemisen kautta

päästään yliopistoon varsinaiseksi opiskelijaksi, voidaan suoritukset liittää tutkintoon (vain perustutkintojen osia).

Yliopistokoulutukseen haetaan kunkin yliopiston omilla hakulomakkeilla. Hakuajat vaihtelevat yliopistoittain, mutta useimmissa yliopistoissa haku ajoittuu keväälle.

Opiskelijavalinta uusiutuu lähi-aikoina: yliopistoille kehitetään valtakunnallista yhteishakujärjestelmää, joka mahdollistaa tulevaisuudessa myös sähköisen hakemisen yliopistoihin.

Kielitaitovaatimukset vaihtelevat yliopistoittain. Yhteys kannattaa ottaa suoraan kyseiseen yliopistoon.

VAIN YKSI KORKEAKOULU-PAIKKA LUKUVUODESSA

Opiskelija voi ottaa vastaan vain yhden korkeakoulututkintoon johtavan opiskelupaikan samana lukuvuonna (1.8. – 31.7.) alkavasta koulutuksesta. Tarkoituksena on, että mah-

dollisimman moni saa korkeakoulu-paikan. Tämä ei koske Poliisiammattikorkeakoulua, Högskolan på Ålandia, Maanpuolustuskorkeakoulua eikä ulkomaisia korkeakouluja.

Lisätietoja:

- Yliopistot
- Yliopisto-opinnot
 - Universitetsstudier – opas
- Yliopistojen valintaopas
 - Universitetens urval – opas
- **www.oph.fi** (Opiskelijapalvelut => Hakeminen koulutukseen => Hakeminen yliopistoon)
 - /ruotsinkielinen versio:*
 - www.utbildningsstyrelsen.fi** (Studietjänster => Ansökan till utbildning => Ansökan till universitet)
- **www.avoinyliopisto.fi** (avoimet yliopistot)
- **www.kesayliopistot.fi** (kesäyliopistot)
- **www.taydennyskoulutus.fi** (yliopistojen täydennyskoulutuskeskukset)

VIERASKIELINEN OPETUS

Kokonaan englanninkielisiä oppilaitoksia (perusopetus ja lukiokoulutus) ovat The International School of Helsinki ja The English School Helsinki, The International School of Vantaa Vantaalla, Espoo International lower secondary School ja Espoo International upper secondary School Espoossa, Turku International School Turussa, Oulu International School Oulussa ja The Voionmaa English School Jyväskylässä, sekä International School Cygnaeus Porissa (luokat 1–6).

Helsingissä on lisäksi Helsingin ranskalais-suomalainen koulu, Helsingin saksalais-suomalainen koulu ja Suomalais-venäläinen koulu. Venäjänkielistä opetusta tarjoaa myös Itä-Suomen suomalais-venäläinen koulu Imatralla, Joensuussa ja Lappeenrannassa.

Kansainvälisen ylioppilastutkinnon (International Baccalaureate, IB) voi suorittaa yhdessätoista lukiossa eri puolilla maata. Tutkinto on englanninkielinen.

Edellä mainittujen lisäksi monissa oppilaitoksissa on opetusryhmiä, joiden opetus annetaan kokonaan tai osittain vieraalla kielellä.

Joissakin oppilaitoksissa koko ammatillisen tutkinnon voi suorittaa vieraalla kielellä.

Lisätietoja:

- kuntien koulutoimi
- vieraskieliset oppilaitokset
- www.oph.fi/koulutusoppaat

AMMATILLINEN AIKUISKOULUTUS

Aikuisenakin voi parantaa ammatillista osaamista. Aikuiskoulutuksessa on mahdollista suorittaa kolmentasoisia tutkintoja: ammatillisia perustutkintoja, ammattitutkintoja ja erikoisammattitutkintoja.

Ammatillisissa perustutkinnoissa osoitetaan ammatissa tarvittavat tiedot ja taidot.

Ammattitutkinnoissa osoitetaan ammattitaito, jota kyseisellä alalla työskentelevä tarvitsee. Ammattitut-

kinto on periaatteessa mahdollista suorittaa, jos on hankkinut alan peruskoulutuksen ja sen jälkeen opiskellut täydentäviä ja syventäviä opintoja sekä työskennellyt alalla vähintään kolme vuotta.

Erikoisammattitutkinnoissa osoitetaan alan vaativimpien työtehtävien hallinta. Erikoisammattitutkinto on periaatteessa mahdollista suorittaa, jos on hankkinut alan peruskoulutuksen ja sen jälkeen opiskellut täydentäviä ja syventäviä opintoja sekä työskennellyt alalla vähintään viisi vuotta.

Aikuiset voivat suorittaa nämä tutkinnot näyttötutkinnon avulla riippumatta ammattitaidon hankkimistavasta. Ammatillisen perustutkinnon voi aikuinen suorittaa myös oppilaitoksessa kolme vuotta opiskellen.

Oppilaitokset järjestävät näyttötutkintoja ja koulutusta, joka valmistaa opiskelijoita tutkintoon tai sen joihinkin osiin. Näyttötutkinnot järjestetään tämän koulutuksen yhteydessä. Näyttötutkinnossa opiskelija osoittaa ammatillista osaamistaan. Valmistavaa

koulutusta voidaan järjestää omaehtoisena tai työvoimapolitiittisena koulutuksena, oppisopimuksella tai henkilöstökoulutuksella. Henkilöstökoulutus on työnantajan järjestämää koulutusta. Tutkinnon suorittaja saa tutkintotodistuksen, kun hän on näytöissä osoittanut sellaista osaamista, jota tutkinnon perusteissa edellytetään.

Koulutuksen järjestäjä ja opiskelija laativat yhdessä henkilökohtaisen opiskeluohjelman, johon sisältyvät näyttösuunnitelma ja oppimissuunnitelma. Henkilökohtaisessa opiskeluohjelmassa otetaan huomioon myös opiskelijan ohjaus- ja tukitarpeet. Esimerkiksi opiskelijan suomen/ruotsin kielen taito sekä suomalaisen työelämän ja yhteiskunnan tuntemus selvitetään. Lisäksi otetaan huomioon päätökset ulkomailta suoritettujen tutkintojen rinnastamisesta ja tunnustamisesta, samoin vertailulausunnot ulkomailla suoritetuista tutkinnoista ja opinnoista (katso s. 31).

Maahanmuuttajat voivat hakea ammatilliseen aikuiskoulutukseen. He voivat osallistua näyttötutkintoihin ja suorittaa näin ammatillisen tutkinnon. Heille järjestetään myös omia ammatillisia kursseja. Kurssit ovat yleensä työvoimakoulutusta, johon haetaan työvoimatoimistojen kautta.

Myös korkeakoulut järjestävät ammatillista täydennyskoulutusta.

Lisätietoja:

- ammatilliset aikuiskoulutuskeskukset
- ammatilliset oppilaitokset
- työvoimatoimistojen tietopalvelu
- Aikuiskoulutusopas
- www.oph.fi/tutkintopalvelut

TYÖVOIMA-KOULUTUS

Työvoimapolitiittinen aikuiskoulutus on työikäisen väestön koulutusta, jonka tavoitteena on parantaa työikäisten mahdollisuuksia pysyä työmarkkinoilla tai päästä sinne takaisin. Työvoimakoulutus on suunniteltu pääasiassa työttömille työnhakijoille ja 20 vuotta täyttäneille henkilöille, jotka ovat vaarassa jäädä työttömäksi. Työvoimakoulutuksen koulutusohjelmat vastaavat omaehtoisen koulutuksen opetussisältöjä. Työvoimakoulutuksen tavoitteena on antaa työelämässä tarvittava ammattitaito. Siksi se on monipuolista ja käytännönläheistä, ja siihen sisältyy useimmiten työssäoppimista. Useimmiten työvoimakoulutuksessa täydennetään tai laajennetaan aiem-

min hankittua ammattitaitoa. Suuri osa koulutuksesta johtaa ammatilliseen tutkintoon tai ammatillisen tutkinnon osaan.

Työvoimakoulutuksena järjestetään myös valmentavaa koulutusta. Valmentavassa koulutuksessa voidaan esimerkiksi ohjata henkilöä tietylle ammattialalle tai kehittää hänen työnhakuvalmiuksiaan tai tietotekniikkataitojaan. Valmentava koulutus voi olla myös kielikoulutusta maahanmuuttajille.

Työvoimakoulutuksella pyritään parantamaan myös pitkäaikaistyöttömien, ikääntyvien ja vajaakuntoisten mahdollisuuksia osallistua työelämään. Samalla pyritään ehkäisemään syrjäytymistä. Tällainen koulutus voidaan yhdistää muihin toimenpiteisiin, esimerkiksi kuntoutukseen tai tukityöllistämiseen. Tarkoituksena on löytää jokaiselle yksilöllinen koulutusratkaisu.

Työvoimakoulutusta järjestetään ammatillisissa aikuiskoulutuskeskuksissa, muissa ammatillisissa oppilaitoksissa ja korkeakouluissa. Myös yksityiset koulutuksen järjestäjät voivat järjestää työvoimakoulutusta.

Työvoimakoulutus on osallistujille maksutonta. Sen rahoittaa työhal-

linto. Työvoimakoulutuksessa olevalle opiskelijalle voidaan maksaa koulutustukea tai työmarkkinatukea sekä ylläpitokorvausta.

Työvoimakoulutukseen haetaan työvoimatoimiston kautta. Työministeriön Internet-sivuilla voi täyttää sähköisen hakulomakkeen, tai työvoimatoimistosta voi hakea paperisen lomakkeen. Sähköinen hakulomake lähetetään Internetissä, ja paperinen hakulomake jätetään oman alueen työvoimatoimistoon henkilökohtaisesti. Hakulomake pitää täyttää huolellisesti. Hakijan kannattaa perustella hakemuksessaan mahdollisimman hyvin, miksi hän tarvitsee koulutusta. Hakijan perusteluilla on suuri vaikutus valintaan.

Opiskelijavalinnasta vastaa yleensä se työvoimatoimisto, jonka alueella koulutus järjestetään. Valintaan vaikuttaa opiskelijan soveltuvuus ja koulutustarve. Lisäksi koulutuksissa saatava olla omia pääsyvaatimuksia. Osa koulutuksista on suunnattu tietyille kohderyhmälle, esimerkiksi pitkään työttömänä olleille. Koulutusten osanottajat valitaan hakemusten ja haastat-

telujen perusteella. Joskus käytetään myös soveltuvuuskokeita ja testejä, tai koulutuksen alussa on jakso, jonka aikana valitaan koulutukseen parhaiten soveltuvat henkilöt.

Työvoimatoimisto ilmoittaa valintapäätöksestä hakijoille kirjallisesti. Lisäksi koulutuksen järjestäjä yleensä lähettää valituille kutsun koulutukseen. Siinä kerrotaan tarkemmat tiedot koulutuksen alkamisesta ja muista järjestelyistä.

Lisätietoja:

- työvoimatoimistot
- www.mol.fi

AIKUISTEN MAAHANMUUTTA- JIEN KOTOUTUMIS- KOULUTUS

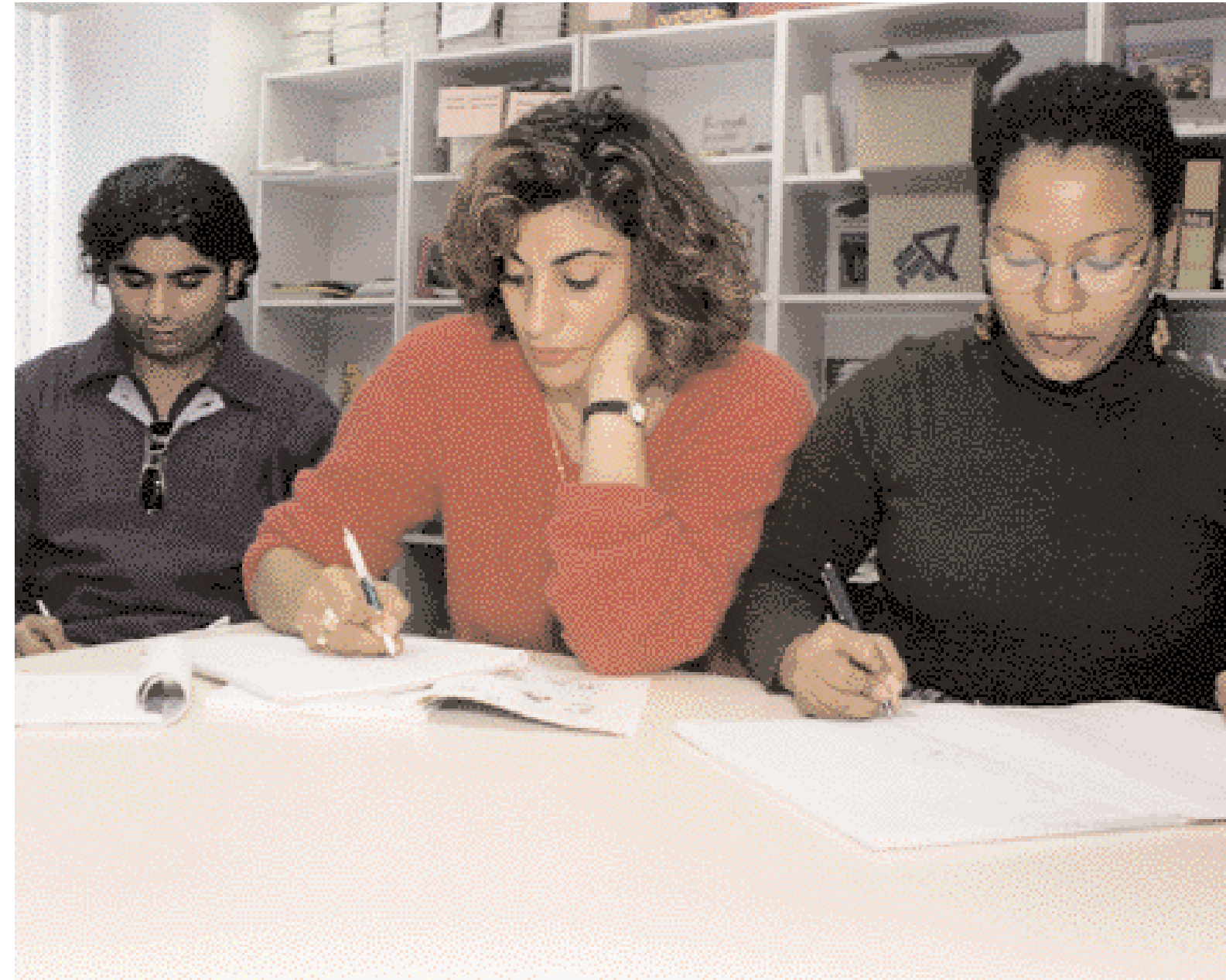
Aikuisille maahanmuuttajille, jotka kuuluvat kotoutumislain piiriin, järjestetään kotoutumiskoulutusta. Koulutus kestää tavallisesti yhden vuoden. Koulutus koostuu yleensä useasta kurssista. Suurin osa kotoutumiskoulutuksesta on työvoimapolitiittista kou-

lutusta (katso edellä). Maahanmuuttajalle voidaan maksaa koulutustukea myös hänen osallistuessaan muuhun kuin työvoimapolitiittiseen kotoutumiskoulutukseen, jos siihen on erityisen hyviä syitä. Syynä voi olla esimerkiksi paikkakunnan hyvä koulutustarjonta. Päätöksen tällaisesta koulutuksesta (ns. rinnasteinen koulutus) tekee paikallinen työvoimatoimisto.

Kotoutumiskoulutukseen kuuluu suomen tai ruotsin kielen opetusta, yhteiskuntatietoja, arkielämän taitoja, kulttuurintuntemusta sekä ammatinvalintaan ja työelämään liittyvää ohjausta. Koulutukseen kuuluu usein myös työharjoittelu työpaikalla. Opiskelijoiden opiskeluvalmiuksia kehitetään ja koulutuksen aikana tehdään henkilökohtainen opiskeluohjelma ja työllistymissuunnitelma. Lisäksi on mahdollista saada kielen tukiopetusta ja tulkkipalveluja.

Lisätietoja:

- työvoimatoimistot
- ammatilliset aikuiskoulutuskeskukset
- ammatilliset oppilaitokset
- kansanopistot
- muut oppilaitokset

SUOMEN JA RUOTSIN KIELEN KURSSIT

Monet oppilaitokset järjestävät ulkomaalaisille suomen ja ruotsin kielen kursseja. Suomea ja ruotsia voi opiskella ammatillisissa aikuiskoulutuskeskuksissa, kansanopistoissa, kansalaisopistoissa, aikuislukioissa, yliopistojen ja korkeakoulujen kielikeskuksissa ja kesäyliopistoissa.

Kursseja on monentasoisia ja -pituisia. Myös kurssimaksut vaihtelevat.

Lisätietoja:

- oppilaitokset
- työvoimatoimistojen tietopalvelu

MUUTA KOULUTUS-TARJONTAA AIKUISOPISKELIJOILLE

Suomessa on paljon aikuisoppilaitoksia, joissa voi opiskella tutkintoon johtavassa koulutuksessa tai harrastuksena. Näissä oppilaitoksissa opetusta jär-

jestetään päivisin ja iltoisin. Nämä koulutukset ovat kaikille avoimia, ja tavallisesti ne ovat melko edullisia. Esimerkiksi kansalais- ja työväenopistot tarjoavat lähes joka kunnassa mahdollisuuden opiskella kieliä, musiikkia, käsitöitä, liikuntaa ym. Kansanopistoissa ja opintokeskuksissa voi mm. täydentää perusopintoja ja osallistua erilaisille valmentaville kursseille. Kesäyliopistoissa voi suorittaa akateemisia ja muitakin opintoja. Kesäyliopistoilla on opetusta useilla paikkakunnilla. Useimmissa aikuisoppilaitoksissa on myös erityisesti maahanmuuttajille suunniteltuja kursseja.

Lisätietoja:

- www.koulutusnetti.fi

ULKOMAISTEN OPINTOJEN JA TUTKINTOJEN TUNNUSTAMINEN

Tutkintojen tunnustamisella tarkoitetaan päätöstä siitä, millaisen kelpoisuuden ulkomainen tutkinto tai ulkomaiset opinnot antavat työmarkkinoil-

le tai jatko-opintoihin Suomessa. Eri tilanteissa päätös tehdään eri paikoissa:

Opetushallitus päättää ulkomaisen tutkinnon antamasta virkakelpoisuudesta. Päätös tarvitaan, jos hakee valtion tai kunnan virkaan tai tehtävään.

Opetushallitus antaa myös asiantuntijalausuntoja ulkomaisista ammatillisista tutkinnoista. Lausunto ei anna kelpoisuutta valtion ja kunnan virkaan tai tehtävään. Siitä voi olla apua, jos hakee töitä tai oikeutta jatkaa opintoja Suomessa. Lausunnossa kuvataan koulutuksen sisältöä ja tasoa sekä sitä, millaisiin tehtäviin koulutus on antanut pätevyyden.

Korkeakoulut ja oppilaitokset päättävät opinto-oikeuden myöntämisestä ja ulkomaisten opintojen sisällyttämisestä suomalaiseen tutkintoon. Jos ulkomailla opiskellut haluaa jatkaa opintoja Suomessa, hänen täytyy ottaa suoraan yhteyttä alan koulutusta antavaan oppilaitokseen. Ulkomailla ammattiin valmistunut voi myös osoittaa ammattitaitonsa suorittamalla näyttötutkinnon (katso s. 24).

Alakohtaiset viranomaiset päättävät ammatinharjoittamisoikeuden myöntämisestä. Ammatinharjoittamisoikeuden tarvitsevat esimerkiksi terveydenhuollon ja merenkulun ammateissa työskentelevät. Näillä aloilla myös yksityisellä sektorilla työskentelevillä on oltava ammatinharjoittamisoikeus.

Yksityisen sektorin työnantaja arvioi ulkomaisen tutkinnon antamaa pätevyyttä ja päättää työhönotosta.

Lisätietoja:

- www.oph.fi/tutkintojentunnustaminen

ULKOMAALAISEN OPISKELIJAN OLESKELULUPA

Ulkomaalainen voi opiskella suomalaisessa oppilaitoksessa. Jos opinnot kestävät alle kolme kuukautta, opis-

kella voi viisumin tai viisumivapausajan puitteissa. Jos opinnot kestävät yli kolme kuukautta, ulkomaalainen opiskelija tarvitsee oleskeluluvan. Oleskelulupa myönnetään pääsääntöisesti opiskeluun peruskoulun jälkeisissä oppilaitoksissa, joissa opinnot johtavat tutkintoon tai ammattiin. Tällaisia ovat lähinnä korkeakoulut ja ammatilliset oppilaitokset.

Euroopan unionin kansalaiset sekä heihin rinnastettavat (eli Islannin, Liechtensteinin, Norjan ja Sveitsin kansalaiset) eivät tarvitse oleskelulupaa. Jos opiskelu kestää yli kolme kuukautta, heidän täytyy kuitenkin rekisteröidä oleskeluoikeutensa Suomessa. Oleskeluoikeus rekisteröidään poliisilaitoksella. Pohjoismaiden kansalaiset eivät tarvitse viisumia eivätkä oleskelulupaa Suomessa opiskelua varten.

Euroopan unionin kansalaiset ja heihin rinnastettavat voivat olla opiskeluaikanaan töissä. Muista maista

tulevat opiskelijat voivat tehdä rajoitetusti työtä opiskelua varten myönnetyn oleskeluluvan perusteella, jos työ on tutkintoon sisältyvää työharjoittelua tai jos työ on osa-aikaista, eikä sitä ole enempää kuin 20 tuntia viikossa. Kokoaikaista työtä voi tehdä aikana, jolloin oppilaitoksessa ei järjestetä varsinaista opetusta eli tavallisesti kesä- ja joululoman aikana.

Opiskelun perusteella myönnetään tilapäinen oleskelulupa. Jos opinnot kestävät yli vuoden, oleskelulupa myönnetään yleensä vuodeksi kerrallaan. Opiskelija, jolla on tilapäinen oleskelulupa, ei voi saada pysyvää oleskelulupaa. Jos opiskelijan maassa olon peruste muuttuu ja hänelle myönnetään jatkuva oleskelulupa, hän voi saada pysyvän oleskeluluvan oleskeltuaan jatkuvalla oleskeluluvalla yhtäjaksoisesti neljä vuotta Suomessa.

Kun opiskelija hakee oleskelulupaa, hänen on osoitettava, että hänen

toimeentulonsa on turvattu Suomessa lukuvuoden ajan. Jos ulkomaalainen on asunut jatkuvalla oleskeluluvalla neljä vuotta Suomessa ja saanut näin pysyvän oleskeluluvan, hänellä on oikeus opintotukeen.

Lisätietoja:

- Ulkomaalaisviraston kotisivut www.uvi.fi

ULKOMAALAISEN OPINTOTUKI

Ulkomaalaiselle voidaan myöntää opintotuki Suomessa suoritettaviin opintoihin, jos hän asuu Suomessa vakinaisesti ja Suomessa oleskelun peruste on muu kuin opiskelu (esimerkiksi työskentely, perhesiteet tai paluumuutto). Opiskelutarkoituksessa Suomeen tullut ulkomaalainen ei voi saada opintotukea Suomesta.

Henkilön määrittäminen Suomessa vakinaisesti asuvaksi perustuu

kotikuntalakiin (201/1994). Henkilön on oltava rekisteröity väestötietojärjestelmään Suomessa vakinaisesti asuvaksi. Suomessa oleskelun peruste arvioidaan ulkomaalaislain säännösten perusteella.

Ulkomaalaislain pohjalta ulkomaalaiset jaetaan kolmeen ryhmään:

1) Pohjoismaiden kansalaiset
Opintotuki voidaan myöntää, kun henkilö on ottanut pohjoismaisen muuttokirjan kotimaastaan ja Suomessa oleskelu on rekisteröity kotikuntaasetuksen (351/1994) 3 §:n mukaisesti. Jos henkilö on hyväksytty suomalaiseseen oppilaitokseen ennen Suomessa oleskelun rekisteröimistä eikä hänellä ole muuta perustetta Suomessa oloon, opintotukeen ei ole oikeutta. Jos henkilö hyväksytään suomalaiseen oppilaitokseen sen jälkeen, kun hänen oleskelunsa Suomessa on rekisteröity, opintotuki voidaan pääsääntöisesti myöntää. Perheenjäsenyyden perusteella opintotuki voidaan myöntää, kun oleskelu Suomessa on rekisteröity.

2) Euroopan unionin kansalaiset, Liechtensteinin ja Sveitsin kansalaiset ja heidän perheenjäsenensä

Opintotuki voidaan myöntää, jos oleskeluoikeus Suomessa on rekisteröity ja oleskelun peruste on muu kuin opiskelu. Henkilö saa oleskeluoikeuden rekisteröinnistä todistuksen, josta ilmenee rekisteröinnin peruste. Suomessa oleskelun peruste arvioidaan rekisteröinnin ja opintotukihakemuksen tietojen perusteella. Opintotuki voidaan myöntää myös, jos henkilöllä on oleskelulupa ja oleskelu Suomessa perustuu muuhun kuin opiskeluun.

Perheenjäsenellä on oikeus opintotukeen, jos oleskeluoikeus on rekisteröity perheenjäsenyyden perusteella tai perheenjäsenellä on oleskelulupakortti.

3) Muut ulkomaalaiset kuin Euroopan unionin kansalaiset ja heihin rinnastettavat

Opintotuki voidaan myöntää, jos hakijalle on myönnetty pysyvä tai jat-

kuva oleskelulupa Suomessa oleskeluun. Oleskeluluvassa on oltava kirjaintunnus P (pysyvä oleskelulupa) tai A (jatkuva oleskelulupa, joka myönnetään määräaikaisena). Oleskeluluvan perusteena on oltava muu kuin opiskelu. Tilapäisellä oleskeluluvalla (B) oleskelevalla ei ole oikeutta opintotukeen.

OPINTOTUEN HAKEMINEN

Opintotukihakemus toimitetaan Kansaneläkelaitokselle (Kela) tai omaan oppilaitokseen. Jos hakija ei ole aikaisemmin saanut Suomessa opintotukea, täytyy hakemukseen liittää oppilaitokselta tai Kelasta saatava ulkomaalaisliite.

Lisätietoja:

- oppilaitokset
- Kansaneläkelaitoksen (Kelan) toimistot
- Kansaneläkelaitoksen (Kelan) opintotukikeskus
- www.kela.fi

KIELITAIDON TESTAUS

YLEISET KIELITUTKINNOT

Yleiset kielitutkinnot mittaavat kommunikatiivista yleiskielitaitoa. Tutkintoja voi suorittaa perus- ja keskitasolla sekä ylimmällä tasolla. Tutkinnossa on seuraavat osat: puheen ja tekstin ymmärtäminen, puhuminen, kirjoittaminen, rakenteet ja sanasto. Tutkintotodistusta voi käyttää esimerkiksi työ- tai opiskelupaikan hakemiseen. Sitä voi käyttää myös osoittamaan suomen tai ruotsin taitoa, jota Suomen kansalaisuuden saamiseksi vaaditaan.

Yleisen kielitutkinnon voi suorittaa englannin, espanjan, italian, ranskan, ruotsin, saksan, saamen, suomen ja venäjän kielissä. Suomen kielen testi järjestetään kolme kertaa vuodessa, muiden kielten testit tavallisesti kaksi kertaa vuodessa. Tutkinto on maksullinen.

KIELITAIDON TESTAUS KANSALAIUUSS-HAKEMUSTA VARTEN

Uuden kansalaisuuslain (359/2003) mukaan Suomen kansalaisuutta hakevan ulkomaalaisen täytyy esittää virallinen todistus tyydyttävästä suomen tai ruotsin kielen kirjallisesta ja suullisesta taidosta. Jotta voi saada todistuksen suomen tai ruotsin kielen taidosta, täytyy suorittaa hyväksytysti yleinen kielitutkinto yleistaitotasolla kolme (eli keskitasolla) tai valtionhallinnon kielitutkinto tyydyttävällä suullisella ja kirjallisella taidolla. Valtionhallinnon kielitutkinnot testaavat kuitenkin julkishallinnon työtehtävissä tarvittavaa kielitaitoa, joten niissä on hallittava tämän erikoisalan kieltä. Siksi maahanmuuttajille suositellaan yleisiin kielitutkintoihin osallistumista, koska niissä testataan yleiskielen hallintaa. Sekä yleiset kielitutkinnot että valtionhallinnon kielitutkinnot ovat maksullisia.

KIELIKOKEET AMMATILLISIIN OPPILAITOKSIIN

Ammatilliseen peruskoulutukseen haun yhteydessä koulutuksen järjestäjä voi järjestää kielikokeen niille hakijoille, joiden äidinkieli on muu kuin opetuskieli. Kielikoe voi olla kirjallinen testi ja/tai haastattelu.

Lisätietoja tutkinnoista:

- www.oph.fi => tutkintopalvelut => yleiset kielitutkinnot TAI valtionhallinnon kielitutkinnot
- Aikuiskoulutusopas
- Työvoimatoimistot

VIRANOMAISET JA YHTEYSTAHOT

Maahanmuuttajien opetuksesta vastaavat Opetushallituksessa maahanmuuttajakoulutuksen yhteistyöryhmän jäsenet.

- www.oph.fi
- www.edu.fi/
maahanmuuttajien koulutus

Maahanmuuttajat saavat koulutukseen liittyvää ohjausta maahantuloa ja opiskelijavaihtoa hoitavilta viranomaisilta ja työvoimatoimistojen tietopalvelusta. Suurten kaupunkien työvoimatoimistoissa on kansainvälinen työvoimaneuvoja.

Ulkomaalaisvirasto neuvoo maahanmuuttajia oleskelulupa- ja kansalaisuusasioissa. Kansaneläkelaitos (KELA) ja sen opintotukikeskus antavat tietoa opintotuesta.

- www.mol.fi (työministeriö)
- www.minedu.fi (opetusministeriö)
- www.uvi.fi (ulkomaalaisvirasto)
- www.kela.fi (kansaneläkelaitos)

KESÄLUKIOSEURA

Kesälukioseura järjestää pakolaislapsille ja -nuorille oman äidinkielen ja kulttuurin kursseja kesäisin. Kurssit kestävät 7-10 päivää. Niistä peritään osallistumismaksu, johon sisältyy majoitus ja täysihoito.

Maahanmuuttajanuorille on oma 1-2 viikon mittainen kesälukio, jossa tutustutaan suomalaiseen yhteiskuntaan ja tutustutaan uranvalinnan mahdollisuuksiin. Siihen kuuluu majoitus, täysihoito, retkiä ja vapaa-ajan ohjelmaa. Kesälukio on maksullinen.

- www.kesalukioseura.fi

KANSAINVÄLISEN HENKILÖVAIHDON KESKUS CIMO

Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO on opetusministeriön alainen kansainvälisten asioiden asiantuntija- ja palveluorganisaatio, joka edistää koulutuksen, työelämän, nuorisotoimen ja kulttuurisektorin kansainvälistymistä.

CIMO palvelee kaikkia, jotka ovat kiinnostuneita opiskelusta, työharjoittelusta tai nuorisovaihdosta ulkomailla. CIMOn julkaisuista, Internet-sivuilta ja tieto- ja neuvontapalveluista saa tietoa ja tukea kansainvälistymiseen liittyvissä asioissa.

CIMOn Discover Finland -verkkopalvelu osoitteessa <http://finland.cimo.fi> on suunnattu ulkomaalaisille, jotka suunnittelevat opiskelua tai työharjoittelua Suomessa.

CIMOn Maailmalle.net -verkkopalvelu osoitteessa www.maailmalle.net on tarkoitettu nuorille ja nuoremmille, joita kiinnostaa ulkomailla opiskelu tai työskentely. Internet-sivuilta löytyy tietoa erilaisten ihmisten mahdollisuuksista hankkia kansainvälistä kokemusta. Kansainvälistä kokemusta voivat hankkia peruskoulun oppilaat, opintoja suunnittelevat, vastavalmistuneet ja välivuotta viettävät henkilöt.

CIMOn tietopalvelu on avoinna maanantaista torstaihin klo 12–16. Tietopalvelu sijaitsee Helsingissä Hakaniemen kaupunginosassa osoitteessa: Hakaniemenkatu 2, 2. krs, 00530 Helsinki.

Neuvontapuhelin palvelee maanantaista torstaihin klo 10–12 ja 13–15, puh. 01080 6767. Ulkomailta soittaessa numero on +358 1080 6767. Neuvontaa sähköpostitse saa osoitteesta cimoinfo@cimo.fi. Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO PL 343 (Käyntiosoite: Hakaniemenkatu 2) 00531 Helsinki Puh. (09) 7747 7033 Faksi (09) 7747 7064

• www.cimo.fi

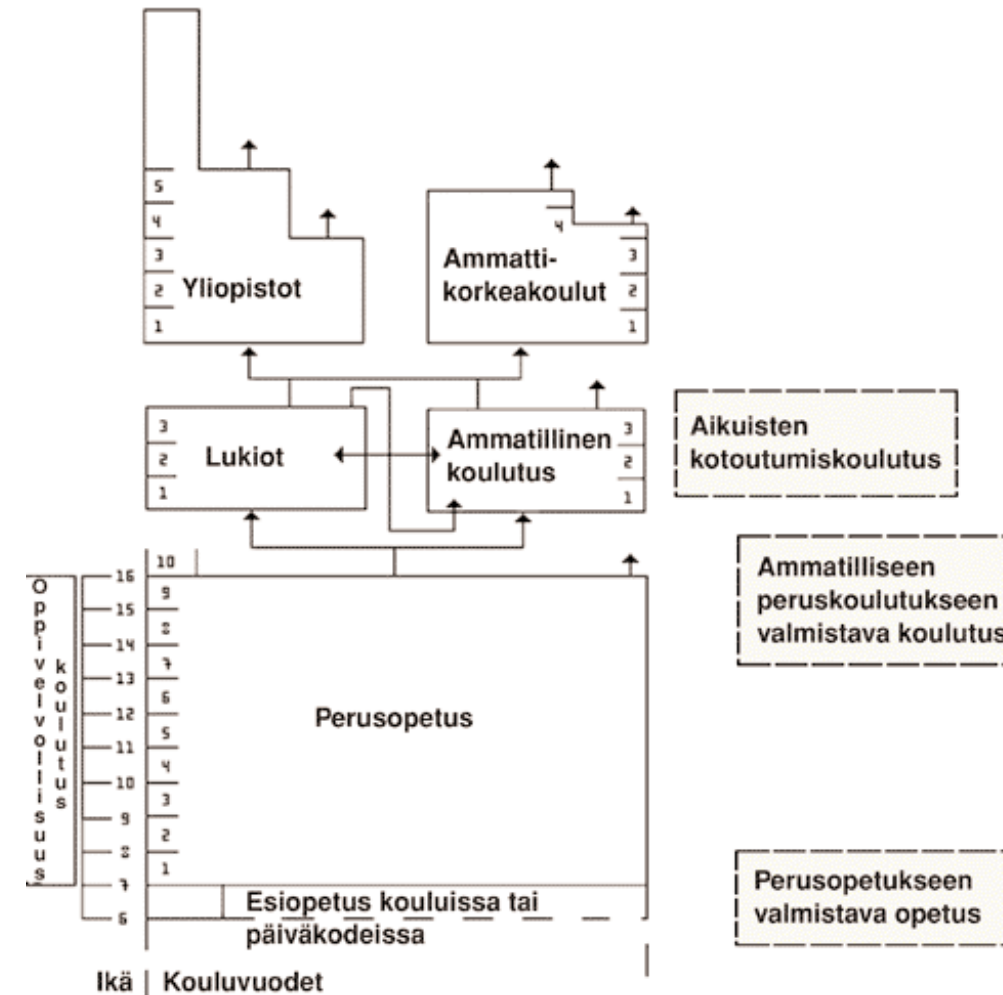
MAAHANMUUTTAJA-OPETUKSEN TUKIHENKILÖT

Opetushallitus on kouluttanut alueellisia tukihenkilöitä, joilla on kokemusta ja tietoa maahanmuuttajien opetuksesta ja koulutuksesta. Tukihenkilöt palvelevat lähinnä maahanmuuttajien opettajia. Luettelon tukihenkilöistä ja heidän yhteystietonsa saa Opetushallituksesta.

Lisäksi monet kunnat ovat nimenneet erityisen maahanmuuttajaopetuksen yhdyshenkilön.

Lisätietoja:
Opetushallitus

SUOMEN KOULUTUSJÄRJESTELMÄ

Opetushallitus
(Hakaniemenkatu 2)
PL 380
00531 Helsinki
Puhelin (09) 774 775
Faksi (09) 7747 7865
www.oph.fi